
THE FUTURE OF RUSSIA AS AN EMERGING POWER

Marcela Mihaela Staniște, PhD Student, „Babeș-Bolyai” University of Cluj-Napoca

Abstract: The international system is constantly changing and becoming more complex. In recent years, the rise of emerging powers has been a challenge the developed countries, that were able to keep their dominant position since the last century. The 21st Century involves a new economic order in which countries like the ones from the BRICS group hold more power, even if it is not reflected in the international political system.

Russia is one of the countries whose presence in the BRICS group was heavily debated, especially after the economic crisis of 2008 and in the light of the recent events on the international scene. Once one of the two superpowers of a bipolar system, Russia is currently facing serious economic and political challenges, on regional and international levels. In 2001, the choice of Russia as one of the top four emerging powers seemed a fair and rational choice. However, the natural resources dependence of the economy, the lack of reforms and modernization, the crisis in Ukraine and the sanctions from Western countries, question Russia's ability to achieve its foreign policy objective of regaining its status as a leading world power. In this context, this paper aims to analyze the future of Russia as an emerging power with emphasis on the country's potential and on the measures that could ensure economic growth.

Keywords: power, emerging power, BRICS, Russia, economic growth

Contextul secolului XXI este diferit de secolele trecute din istorie datorită multitudinii de factori și actori implicați în relațiile internaționale. Astăzi trăim într-o lume aflată într-o permanentă schimbare, iar sistemul internațional este din ce în ce mai complex. Lumea continuă să fie unipolară în ceea ce privește sfera militară, unde dominația Statelor Unite este incontestabilă, însă în alte domenii lumea a devenit multipolară. În ultimii ani, apariția puterilor emergente a reprezentat o provocare pentru țările dezvoltate, care au reușit să-și păstreze pozițiile dominante încă de secolul trecut. Se preconizează o nouă ordine economică, în care țări precum cele din grupul BRICS dețin din ce în ce mai multă putere, chiar dacă aceasta nu este reflectată și în sistemul politic internațional.

Până în 1991, Uniunea Sovietică a fost una dintre cele două super-puteri mondiale, angrenate pentru jumătate de secol într-o competiție pentru putere, care a influențat în cele din urmă toate celelalte state ale lumii¹. În deceniul care a urmat prăbușirii Uniunii Sovietice, prestigiul și puterea Rusiei erau în cădere liberă, datorită haosului din economie, politica internă și datorită lipsei de obiective ale politicii ruse. Schimbarea elitei de guvernare din 2000 și atacul terorist de la 11 Septembrie 2001, au adus încă odată țara în mijlocul problemelor mondiale. După mai mulți ani în care Rusia a fost tratată ca o societate slăbită, a fost transformată într-un partener major al lumii dezvoltate în noile provocări de securitate². Putin, văzut ca un trimis al lui Dumnezeu, care va reinstaura ordinea, a fost și mai apreciat datorită creșterii prețurilor la export pentru combustibili și gaz, perioadă care a coincis cu primele sale două mandate. Putin și-a luat angajamentul pentru reconstrucția temeliiilor politice

---

¹Roger E. KANET, *Russia. Re-emerging great power*, Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2007, p. 1.

²Irina V. ISAKOVA, *Russian governance in the twenty-first century. Geo-strategy, geopolitics and governance / Irina Isakova*, London, Frank Cass, 2005, p. 1.

și economice ale Rusiei. El a făcut din obiectivul său de restabilire a rolului de mare putere obiectivul primordial al politicii externe ruse.

Începutul secolului XXI este și momentul în care Jim O'Neill, analist al Goldman Sachs, ținând cont de criteriul economic, clasifică Rusia ca una din cele mai mari patru țări emergente din lume. Până la criza din 2008, Rusia a reușit să obțină rezultate asemănătoare celorlalte state emergente în ceea ce privește creșterea economică. Față de celelalte puteri emergente, care au reușit să păstreze rate ridicate de creștere economică și pe perioada crizei, economia rusească s-a prăbușit, PIB-ul acesteia scăzând cu 8,9% în 2008. Cu o rată de creștere de 1,3% în 2013 și o prognoză de 0,4% pentru anul 2014 (conform FMI), economia Rusiei stagnează, iar actuala criză din Ucraina nu face decât să agraveze această situație.

Având în vedere scopul lucrării de față, considerăm importantă definirea noțiunii de putere emergentă, analizând apoi situația actuală și viitoare a Rusiei prin prisma acestor definiții. Până în prezent nu există un consens în ceea ce privește o definiție a puterii emergente. Jim O'Neill clasifică cele mai mari puteri emergente în funcție de criteriul economic, susținând importanța demografiei și a productivității, cele două fiind necesare pentru a asigura creșterea economică. Analiza începută de Goldman Sachs cu privire la puterile emergente este strict legată de domeniul economic, fără să analizeze potențialul militar sau influența politică. Susanne Gratius definește puterea emergentă ca fiind „o țară care se află într-un proces de transformare de la o anumită poziție internațională la o poziție superioară: de la putere mică la putere medie, de la medie la mare și de la mare la globală”³. Neil Macfarlane afirmă că noțiunea de putere emergentă presupune o serie de caracteristici împărtășite de către statele în discuție. Acestea includ: „preponderența regională, aspirația către un rol global și contestarea hegemoniei americane”⁴. Macfarlane, pornind de la un alt raport al Goldman Sachs din 2003, aduce în discuție posibilitatea creării unei coaliții cu potențialul de a echilibra puterea SUA, prin cooperarea dintre statele BRICs și eventual, prin alăturarea altor puteri nemulțumite de configurația politicii internaționale⁵.

Dacă în 2001, alegerea Rusiei ca una dintre cele mai mari patru puteri emergente părea o alegere justă și rațională, în prezent, prezența acesteia în cadrul BRICS este adesea contestată, în urma crizei din 2008 și a ultimelor evenimente de pe scena internațională. În ciuda rezultatelor mai puțin încurajatoare obținute de Rusia din punct de vedere economic, Jim O'Neill, în „*The growthmap*”, argumentează prezența Rusiei în BRICS ca mare putere emergentă, prin prisma potențialului pe care țara îl are, acela de a genera un PIB pe cap de locuitor mai mare decât celelalte țări BRICs și chiar mai mare decât alte țări europene. O'Neill susținea în 2011, că „în momentul în care Rusia își va folosi la maxim potențialul, va crea o serie de probleme complexe și interesante de natură politică și socială, atât pentru Uniunea Europeană, cât și pentru restul lumii”⁶.

³Susanne GRATIUS, „The international arena and emerging powers: stabilising or destabilising forces?”,

http://www.fride.org/download/COM_emerging_powers_ENG_abr08.pdf accesat în data de: 10.06.2014, p. 4.

⁴Neil MACFARLANE, „The 'R' in BRICs: Is Russia an Emerging Power?”, *International Affairs*, nr. 82/1, vol.82, 2006, p. 41.

⁵*Ibidem*, p. 41.

⁶Jim O'NEILL, *The growth map. Economic opportunity in the BRICs and beyond*, New York, Penguin, 2011, p. 35.

Dacă luăm în considerare definiția puterilor emergente ca fiind țări care se află într-un proces de transformare de la o anumită poziție internațională la o poziție superioară: de la putere mică la putere medie, de la medie la mare și de la mare la globală, Rusia nu ar putea fi considerată o astfel de putere. Dacă în secolul trecut, Rusia era o super-putere, spre sfârșitul secolului și începutul secolului XXI, aceasta se află mai degrabă într-un proces de transformare de la super-putere la mare putere. Totuși, situația Rusiei este diferită de a celorlalte țări, datorită faptului că aceasta constituie în continuare o amenințare la adresa SUA, în cea mai mare parte datorită faptului că deține suficiente rachete și încărcături nucleare pentru a distruge SUA. Declinul Rusiei face mai puțin probabilă renunțarea acesteia la arme⁷. De asemenea, Rusia continuă să dețină un rol de membru permanent, cu drept de veto, în Consiliul de Securitate al ONU. Întrebarea dacă Rusia este sau va fi în viitorul apropiat în poziția de mare putere a unei lumi multipolare rămâne deschisă..

Conform definiției lui Macfarlane, cele trei caracteristici comune al puterilor emergente (preponderența regională, aspirația către un rol global și contestarea hegemoniei americane) se pot găsi în obiectivele și eforturile actuale ale Rusiei. Politica externă a Rusiei este dominată de eforturile sale de a restabili influența asupra fostelor state sovietice, cel puțin pentru a împiedica pătrunderea puterilor externe în acest spațiu, pentru a limita creșterea influenței lor și de a controla tendințele care ar putea produce efecte negative Rusiei. Aceasta s-a împotrivit oricărei extinderi a NATO sau a Uniunii Europene în această zonă. Fie că ne referim la intervenția din Georgia din 2008, când aceasta și-a arătat dorința de participare la summit-ului NATO, fie că ne referim la criza din Ucraina și anexarea Crimeii, este evident faptul că Rusia nu este dispusă să renunțe la influența sa în fostele republici. Aspirația către un rol global și contestarea hegemoniei americane sunt chiar motivele principale pentru care Rusia susține o mai largă cooperare în cadrul BRICS. Cele cinci puteri și-au declarat încă de la primul summit nemulțumirile cu privire la sistemul internațional unipolar și dorința pentru transformarea acestuia într-un sistem multipolar, în care rolul lor să se reflecte și prin prezența în principalele instituții internaționale. Interesul Rusiei pentru o mai bună cooperare în cadrul BRICS a fost și mai mare în acest an, summit-ul din Brazilia reprezentând o oportunitate a președintelui rus de a arăta opiniei publice internaționale dovada faptului că Rusia nu este în izolare, chiar dacă a fost exclusă din întâlnirea G8⁸.

În ceea ce privește criteriul economic, pe baza căruia Jim O'Neill a clasat Rusia ca fiind una din cele mai mari patru puteri emergente, în momentul de față Rusia nu reușește să atingă ratele de creștere economică de la începutul secolului iar prognozele nu sunt încurajatoare, conform Băncii Mondiale.

Anul	Rata de creșterea PIB-ului în Rusia
2008	5,2%
2009	-7,8%
2010	4,5%
2011	4,3%

⁷Joseph S. NYE, *The future of power*, New York, PublicAffairs, 2011, p. 172.

⁸OLIVER STUENKEL, „Expectations for 6th BRICS Summit dim further in new geopolitical scenario”, <http://www.postwesternworld.com/2014/03/17/expectations-geopolitical-scenario/> accesat în data de: 20.06.2014.

2012	3,4%
2013	1,3%

Rata de creștere a PIB-ului în Rusia

Sursa: World Bank Group

De asemenea, dacă luăm în considerare cele două criterii considerate importante pentru a asigura creșterea economică: demografia și productivitatea, Rusia se confruntă în continuare cu probleme serioase. Una din cele mai acute probleme ale Rusiei este demografia, ceea ce naște îndoieli cu privire la prezența acesteia în cadrul aceluiași grup cu Brazilia, India și China. Prognozele arată cu Rusia se va confrunta cu probleme economice datorită ratei ridicate a mortalității și a populației în scădere. Discursul președintelui Vladimir Putin pune accent pe această probleme. Au fost luate o serie de măsuri pentru reducerea consumului de alcool și pentru încurajarea sporului natural, cum ar fi: creșterea alocației la copii, creșterea alocației pentru cel de-al doilea copil, perioade mai lungi de concediu de maternitate, investiții în activități de îngrijire prenatală, etc⁹. Dacă țara va reuși să schimbe trendul demografic, perspectivele economice se vor îmbunătăți. Cei de la Goldman Sachs (2011), în baza ipotezelor lor cu privire la demografia Rusiei, consideră că PIB-ul Rusiei ar putea ajunge la 7 trilioane până în 2050. Dacă populația rămâne la nivelul din 2011, Rusia ar putea ajunge la 10 trilioane până în 2050. În urma analizelor celor de la Goldman Sachs din 2003, cu privire la BRICS, pentru a obține acele rezultate, Rusia ar trebui să crească la o rată anuală de 3%. Economia rusă nu are nevoie de rate de creștere dramatice, ea trebuie doar să evite crizele¹⁰. Totuși, rata de creștere prognozată pentru 2014, de 0,4% nu reflectă optimismul analiștilor de la Goldman Sachs.

Rusia are un potențial mare, având o populație mai mare decât a oricărei țări din UE. Dacă ar prelua tehnologia vestică și ar deveni un mediu mai ospitalier pentru ISD-uri ar putea crește în continuare. De asemenea, țara deține talentul intelectual pentru dezvoltarea celor mai performante tehnologii din lume. Educația la standarde foarte înalte, în matematică și știință sunt avantaje importante în acest sens. Situația din Ucraina nu face decât să înrăutățească această posibilitate pentru Rusia și lasă viitorul țării la latitudinea partenerilor asiatici și a cooperării cu aceștia.

Rusia trebuie să rezolve o serie de probleme pentru a atinge rezultatele prevăzute de către analiștii Goldman Sachs în 2003, dar există și o serie de oportunități. Printre cele mai importante metode de reformare a economiei ruse ar fi diversificarea economiei, pentru a evita dependența de petrol și gaze naturale și bineînțeles, pentru a evita efectele unei noi crize precum cea din 2008. Rusia trebuie să dezvolte și alte industrii, iar populația educată a Rusiei ar putea face ca acest obiectiv să fie realizabil. De asemenea, Rusia ar trebui să se concentreze pe atragerea de ISD-uri. Deschiderea către multinaționalele străine, în alte industrii ar aduce o serie de beneficii economiei țării. Achiziția celei mai mari companii alimentare, Wimm-Bill-Dann de către Pepsi în 2010 este considerată a fi un prim pas în acest sens¹¹.

⁹World P. REVIEW, „Russia Population 2014 - World Population Review”, <http://worldpopulationreview.com/countries/russia-population/> accesat în data de: 12.10.2014.

¹⁰Jim O'NEILL, *op. cit.*, p. 36.

¹¹*Ibidem*, pp. 37–39.

Crearea unor ipoteze cu privire la viitorul Rusiei este destul de dificilă. Mulți observatori mărturisesc faptul că nu se așteptau ca Președintele Putin să meargă mai departe cu anexarea Crimeii. Acțiunile sale anterioare nu au prezis comportamentul său din timpul crizei din Ucraina. Incertitudinea cu privire la motivele și intențiile finale ale Rusiei este și mai mare datorită faptului că este aproape imposibilă obținerea unor perspective cu privire la modul de funcționare al politicii de la Kremlin¹². Totuși, criza din Ucraina scoate în evidență un obiectiv foarte important al președintelui rus, și anume realizarea *Uniunii Economice Eurasiatice*. Această Uniune reprezintă un cadru asemănător modelului Uniunii Europene, însă integrarea nu este justificată pe discursuri orientate pe trecut, valori și istorie comune, ci pe pragmatism economic¹³. În acest fel, Putin încearcă să readucă Rusia în poziția ei de lider pe scena mondială și de putere dominantă, necontestată, în imediata sa vecinătate. Aderarea Ucrainei, care are o economie mult mai mare decât celelalte țări membre, ar fi fost un pas uriaș pentru Uniune. Așa se explică și nesemnarea acordului cu UE a președintelui ucrainean Viktor Ianukovici și criza ce a urmat. Planul lui Putin este ca această să crească într-o uniune puternică supranațională de state suverane, cum este și UE, unindu-și economiile, sistemele juridice, serviciile vamale și capacitățile militare pentru a forma o punte de legătură între Europa și Asia, până în 2015. Uniunea Vamală existentă între cele trei țări reprezintă o piață de 165 milioane de oameni și un PIB combinat de aproximativ 2,3 trilioane dolari. Kârgâzstan se va alătura anul viitor, împreună cu Armenia. Celelalte state din regiune, precum Azerbaidjan, Moldova (mai degrabă interesate de UE), Uzbekistan, Turkmenistan și Tadjikistan sunt mult mai reticente¹⁴.

Într-o lume interdependentă, eforturile Rusiei au fost canalizate în susținerea Uniunii Eurasiatice și în apropierea de celelalte state din grupul BRICS. Pus în fața sancțiunilor economice occidentale și cu probleme în ceea ce privește realizarea UEA, o apropiere de China, și o mai bună cooperare în cadrul BRICS păreau a fi cele mai bune instrumente prin care Rusia să poată transforma actualele vulnerabilități în oportunități de putere. Viitorul Rusiei ca putere emergentă depinde în foarte mare măsură de modul în care conducerea va acționa în continuare pe scena internațională. Excluză din întâlnirea G8 din acest an, Rusia este nevoită să facă față noilor provocări. În timpul summit-ului de la Haga cu privire la securitatea nucleară, miniștrii de externe ai țărilor BRICS s-au opus restricției privind participarea președintelui Putin la summit-ul G20 din Australia (noiembrie 2014). Critica membrilor BRICS cu privire la amenințarea ministrului de externe australian, Julie Bishop, de a exclude Rusia din G20, arată că Occidentul nu va reuși să aducă întreaga comunitate internațională la un acord în încercarea de a izola Rusia¹⁵. Pe lângă efectele economice și politice negative pe care Criza din Ucraina le produce pentru Rusia, aceasta reprezintă și un

---

¹²Jeremy SMITH, „Russia's uncertain future after Putin's Crimean adventure”, <http://www.helsinkitimes.fi/columns/columns/viewpoint/9954-russia-s-uncertain-future-after-putin-s-crimean-adventure-2.html> accesat în data de: 22.06.2014.

¹³Rilka DRAGNEVA și Kataryna WOLCZUK, „Russia, the Eurasian Customs Union and the EU: Cooperation, Stagnation or Rivalry?”, *Chatman House*, August, August, 2012, p. 2.

¹⁴Georgia BROWN și Jon HENLEY, „A brief primer on Vladimir Putin's Eurasian dream”, <http://www.theguardian.com/world/shortcuts/2014/feb/18/brief-primer-vladimir-putin-eurasian-union-trade> accesat în data de: 23.09.2014.

¹⁵Oliver STUENKEL, „BRICS undermine Western attempt to isolate Russia | Post Western World”, <http://www.postwesternworld.com/2014/03/25/undermine-attempt-isolate/> accesat în data de: 23.06.2014.

impuls pentru Occident. În fața unui inamic extern, relațiile transatlantice se vor îmbunătăți, proiectul european își va recâștiga scopul său și NATO va primi un impuls: exact lucrurile pe care Rusia încerca să le evite¹⁶.

Summit-ul BRICS din Brazilia a fost de asemenea un instrument prin care Vladimir Putin a dovedit faptul că Rusia nu este supusă izolării internaționale. Dacă summit-ele din anii precedenți nu au fost foarte mediatizate, anul acesta *The Economist* și *Financial Times* au acordat subiectului o atenție deosebită. Cele 5 țări membre și-au anunțat intențiile de constituire a unei bănci a grupului, dar și a unui fond de rezerve, după ce în nenumărate ocazii și-au arătat nemulțumirea față de Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional, susținând nevoia de reformare a acestora și de acordare unui rol mai important în cadrul lor, țărilor emergente. Summit-ul a fost considerat un succes pentru BRICS, care au reușit să atingă dimensiunea instituțională, în ciuda prognozelor date de analiștii vestici, care considerau membrii grupului prea diferiți ca să poată ajunge la un acord comun. Capitalul inițial hotărât pentru Banca de Dezvoltare BRICS, denumită Noua Bancă de Dezvoltare (New Development Bank) a fost de 100 miliarde dolari. Crearea acestei bănci demonstrează viabilitatea și dinamica grupului, în ciuda scepticismului din ultimii ani. Cele mai multe critici țin de faptul că ratele de creștere ale țărilor membre au scăzut, însă trebuie ținut cont de faptul că acestea au reușit să înregistreze rezultate peste media globală. În ciuda diferențelor majore dintre cele cinci state, acestea sunt unite de un obiectiv comun, acela al dezvoltării, ceea ce înseamnă că standardele de viață din aceste țări se vor îmbunătăți. Scopul băncii este de a sprijini și finanța proiecte de infrastructură în aceste țări¹⁷. Este evident faptul că Noua Banca de Dezvoltare nu va reuși să submineze rolul Băncii Mondiale sau al Fondului Monetar Internațional, însă crearea a unor instituții de acest gen nu face decât să intensifice competiția dintre cele două blocuri de putere: țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate, reușind să modifice actuala ordine și balanță de putere. Toate aceste schimbări se potrivesc obiectivelor politice ale Președintelui rus, a cărui țară se confruntă cu sancțiuni economice din partea țărilor dezvoltate.

Viitorul summit BRICS va avea loc în 2015 în Rusia și este foarte posibil ca următorul pas în ceea ce privește obiectivele, ar fi creșterea rolului politic al grupului. În lipsa unor semne care să arate că relația Rusiei cu țările Occidentale se va îmbunătăți, acest obiectiv ar face sens pentru factorii de decizie de la Moscova¹⁸. Dacă pentru Brazilia, India, China și Africa de Sud, BRICS este un mijloc prin care acestea să-și diversifice parteneriatele și să contrabalanseze într-o anumită măsură puterea SUA, pentru Rusia, BRICS este o prioritate a politicii externe, fără de care ar fi complet izolată și forțată să cedeze presiunilor Occidentale¹⁹. Oliver Stuenkel consideră că „declarația de la Fortaleza poate și trebuie văzută ca un semn de diminuare a rolului țărilor Occidentale în afacerile globale și un semn al

¹⁶OLIVER STUENKEL, „Vladimir Putin and the BRICS: What's next?”,

<http://www.postwesternworld.com/2014/04/11/vladimir-putin-whats/> accesat în data de: 20.06.2014.

¹⁷Dingding CHEN, „3 Reasons the BRICS' New Development Bank Matters”, <http://thediplomat.com/2014/07/3-reasons-the-brics-new-development-bank-matters/> accesat în data de: 10.10.2014.

¹⁸OLIVER STUENKEL, „BRICS: Greatest challenges ahead”,

<http://www.postwesternworld.com/2014/07/20/greatest-challenges-ahead/> accesat în data de: 10.10.2014.

¹⁹*Ibidem*.

aparitiei multipolarității”²⁰. Mai mult decât atât, China nu va sprijini Vestul în relația cu Rusia. Conform unei publicații chineze, Xinhua, un organ important de informare al guvernului central chinez, „bazat pe faptul că Rusia și Ucraina au legături culturale, istorice și economice profunde, puterile occidentale ar trebui să abandoneze modul lor de gândire din timpul Războiului Rece, să nu mai încerce să excludă Rusia din criza politică pe care ele nu au reușit să o medieze și să respecte rolul unic al Rusiei în trasarea viitorului Ucrainei”²¹.

Creșterea economică rusească este dependentă de acțiunile țării în ordinea politică internațională. Sancțiunile Occidentului au fost de ordin economic și chiar dacă nu au afectat suficient de grav țara, pierderea încrederii investitorilor poate produce pierderi grave pentru viitorul economic al țării, atât de dependent de petrol și gaz. Felul în care va fi gestionată criza din Ucraina și modul în care Rusia va reuși să recâștige încrederea investitorilor, să atragă ISD-uri și să diversifice economia vor fi cruciale pentru obținerea rezultatelor prevăzute de analiști Goldman Sachs. Având în vedere situația economică a Rusiei, pe termen lung, aceasta își asumă riscuri grave. Europa va încerca să reducă dependența energetică față de Rusia, în timp ce Putin va trebui să limiteze dependența sa de Occident, prin stabilirea unor legături comerciale cu China și alți parteneri asiatici. Este puțin probabil ca schimburile comerciale dintre Rusia și Occident să dispară complet, însă cu siguranță acestea vor suferi din cauza situației actuale.

Părerea specialiștilor este că economia rusă, pentru a putea genera creștere și pe viitor ar trebui să se modernizeze. Alena Ledeneva în cartea sa cu privire la modernizarea sistemului din Rusia, consideră că în anumite privințe Rusia este deja modernă sau chiar post-modernă. Rusia este una din cele mai importante piețe pentru externalizarea activității din domeniul IT. Deși este cu mult în urmă față de India și China ca și volum este dominantă în gama produselor software de top. Rusia a fost prima țară care a lansat un om în spațiu, a rămas campioană în lansări Sputnik și rulează proiecte de turism spațial. Economia sa este deschisă economiei globale, numărul de oferte publice este în creștere, iar serviciile financiare sunt în curs de dezvoltare. De asemenea, rușii sunt cunoscuți pentru cultura și educația lor. Deși în mare măsură apolitică, generația mai tânără este cunoscută ca fiind iscusită în ceea ce privește creativitatea și activismul cibernetic. Cu toate acestea, discursul cu privire la modernizare presupune că Rusia este pre-modernă și nu doar în ceea ce privește dependența ei de resurse naturale. Problema în Rusia este diferența dintre modul în care lucrurile sunt declarate și modul în care se pun în practică. Modernizarea Rusiei presupune minimalizarea decalajului dintre cele două în următoarele domenii: codul de conduită al funcționarilor publici, legislația civilă și comercială, codul corporativ și drepturile de proprietate, aplicarea și egalitatea în fața legii²².

Toate datele prezentate mai sus indică faptul că Rusia nu este o putere emergentă în sensul convențional. Însă, toate acțiunile țării arată spre obiectivele acesteia de a-și recupera influența regională în fostele state sovietice, de a limita pierderile și de a promova condițiile

---

²⁰*Ibidem*.

²¹LU YU, „West should work with, not against, Russia in handling Ukraine crisis - Xinhua | English.news.cn”, http://news.xinhuanet.com/english/indepth/2014-03/03/c_133154966.htm accesat în data de: 09.10.2014.

²²Alena V. LEDENEVA, *Can Russia modernise? Sistema, power networks and informal governance*, Cambridge, Cambridge University Press, 2013, pp. 23.

care să permită Rusiei, pe termen lung să își recâștige rolul de mare putere într-o lume multipolară²³.

Concluzii

În 2001, alegerea Rusiei ca una din cele mai mari puteri emergente părea o alegere mai justă și rațională, în ciuda diferențelor dintre cei patru membrii ai grupului. Rusia se încadra și atunci destul de greu în definiția unei puteri emergente, aceasta aflându-se mai degrabă într-o perioadă de revenire după o gravă decădere. Odată cu marea criză economică din 2008, au apărut o serie de dezbateri cu privire la faptul că Rusia nu se încadrează în grupul țărilor BRICS, înregistrând scăderi mari în ceea ce privește rata de creștere economică, dar și confruntându-se cu o demografie în scădere și cu perspective pesimiste în ceea ce privește populația până în 2050.

Prin prisma analizei desfășurate Rusia nu se încadrează în mod convențional în definiția unei puteri emergente. Dacă luăm în considerare criteriile lui Jim O'Neill, în ceea ce privește demografia Rusia se confruntă cu probleme serioase, iar în ceea ce privește productivitatea, economia are nevoie de reforme serioase și modernizare pentru a putea proiecta rate de creștere precum în primul deceniu și în viitor. Cu o rată de creștere de 1,3% anul trecut și cu o scădere preconizată și în acest an, Rusia nu mai corespunde termenului de țară emergentă. Cu toate acestea, trebuie precizat faptul că Rusia are potențialul necesar pentru a recupera pierderile deja înregistrate și a reveni la ratele de creștere anterioare. Pentru aceasta Rusia ar trebui să reformeze economia, diversificând-o și în alte domenii, altele decât cele ce țin de resurse naturale, de care țara este profund dependentă. Pentru aceasta Rusia deține forța de muncă inteligentă și calificată, precum și un sistem de educație recunoscut în ceea ce privește matematica și științele. De asemenea, țara trebuie să atragă ISD-urile multinaționalelor, asigurând un sistem mai transparent și deschis.

Dacă luăm în considerare caracteristicile țărilor emergente, care aspiră la putere regională și la contrabalansarea hegemoniei SUA, și prin urmare crearea unei lumi multipolare, politica rusă se încadrează în mare parte. În ceea ce privește puterea regională, principalul obiectiv al Președintelui Putin este Uniunea Economică Eurasiatică, după modelul Uniunii Europene, prin care ar putea să reintegreze fostele state sovietice și să recâștige puterea în regiune. În ceea ce privește contestarea hegemoniei americane, unul din obiectivele grupului BRICS este contrabalansarea puterii americane.

În urma anexării Crimeii și a evenimentelor din Ucraina, conform raportului Băncii Mondiale, precum și datorită corupției și birocrăției, Rusia suferă o criză de încredere care poate afecta grav economia Rusiei pe viitor. Investitorii străini și-au retras capitalul din Rusia pe fondul neîncrederii, iar rata investițiilor străine în economia rusă stagnează. Pentru a putea realiza creșterea economică Rusia are nevoie de investiții străine, în alte domenii decât cele ce țin de resurse naturale, în care statul deține monopolul. În prezent, investitorii așteaptă o poziție oficială a conducerii cu privire la politica viitoare în ceea ce privește economia, poziție care întârzie să apară.

În aceste condiții este greu de prezis viitorul Rusiei ca putere emergentă. Rusia, mai are încă potențialul și șansele de a-și asigura creșterea în viitor. Felul în care conducerea țării

²³Neil MACFARLANE, *op. cit.*, p. 57.

va folosi acest potențial va determina și viitorul ei ca putere emergentă. Uniunea Economică Eurasiatică este un prim pas pentru câștigarea puterii pe plan regional, BRICS oferă Rusiei o perspectivă globală, iar modernizarea țării îi poate asigura creșterea economică de care Rusia are mare nevoie. Obiectivul țărilor BRICS este obținerea unei mai mari recunoașteri în ordinea internațională și în cadrul principalelor instituții internaționale. Obiectivul principal al Rusiei este acela de a-și asigura un loc respectabil și autonom în ordinea internațională, cel mai probabil în propria sferă de influență regională. Rusia nu își propune să răstoarne ordinea existentă, dar la fel ca și celelalte state BRICS consideră că ar trebui să dețină mai multă influență în politica internațională.

BIBLIOGRAFIE:

- Georgia BROWN și Jon HENLEY, „A brief primer on Vladimir Putin's Eurasian dream”, <http://www.theguardian.com/world/shortcuts/2014/feb/18/brief-primer-vladimir-putin-eurasian-union-trade> accesat în data de: 23.06.2014.
- Dingding CHEN, „3 Reasons the BRICS' New Development Bank Matters”, <http://thediplomat.com/2014/07/3-reasons-the-brics-new-development-bank-matters/> accesat în data de: 10.10.2014.
- Rilka DRAGNEVA și Kataryna WOLCZUK, „Russia, the Eurasian Customs Union and the EU: Cooperation, Stagnation or Rivalry?”, *Chatman House*, August, August, 2012.
- Susanne GRATIUS, „The international arena and emerging powers: stabilising or destabilising forces?”, http://www.fride.org/download/COM_emerging_powers_ENG_abr08.pdf accesat în data de: 10.06.2014.
- Irina V. ISAKOVA, *Russian governance in the twenty-first century. Geo-strategy, geopolitics and governance / Irina Isakova*, London, Frank Cass, 2005.
- Roger E. KANET, *Russia. Re-emerging great power*, Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2007.
- Alena V. LEDENEVA, *Can Russia modernise? Sistema, power networks and informal governance*, Cambridge, Cambridge University Press, 2013.
- LU YU, „West should work with, not against, Russia in handling Ukraine crisis - Xinhua | English.news.cn”, http://news.xinhuanet.com/english/indepth/2014-03/03/c_133154966.htm accesat în data de: 23.06.2014.
- Neil MACFARLANE, „The 'R' in BRICs: Is Russia an Emerging Power?”, *International Affairs*, vol.82, nr. 82/1, 2006.
- Joseph S. NYE, *The future of power*, New York, Public Affairs, 2011.
- OLIVER STUENKEL, „Expectations for 6th BRICS Summit dim further in new geopolitical scenario”, <http://www.postwesternworld.com/2014/03/17/expectations-geopolitical-scenario/> accesat în data de: 20.06.2014.
- OLIVER STUENKEL, „Vladimir Putin and the BRICS: What's next?”, <http://www.postwesternworld.com/2014/04/11/vladimir-putin-whats/> accesat în data de: 20.06.2014.
- OLIVER STUENKEL, „BRICS: Greatest challenges lie ahead”,

<http://www.postwesternworld.com/2014/07/20/greatest-challenges-ahead/> accesat în data de: 10.10.2014.

Jim O'NEILL, *The growthmap. Economic opportunity in theBRICsandbeyond*, New York, Penguin, 2011.

World P. REVIEW, „RussiaPopulation 2014 - World Population Review”,

<http://worldpopulationreview.com/countries/russia-population/> accesat în data de: 20.06.2014.

Jeremy SMITH, „Russia'suncertainfutureafterPutin'sCrimeanadventure”,

<http://www.helsinkitimes.fi/columns/columns/viewpoint/9954-russia-s-uncertain-future-after-putin-s-crimean-adventure-2.html> accesat în data de: 22.06.2014.

Oliver STUENKEL, „BRICS undermine Western attempttoisolateRussia | Post Western World”,

<http://www.postwesternworld.com/2014/03/25/undermine-attempt-isolate/> accesat în data de: 23.06.2014.